

* Az osztrák-magyar bank megalakulásával kapcsolatban megalakult a választott bíróság is, melynek felállítását a banktörvény 53. §-a rendeli. Ezen választott bíróság tagjaivá magyar részről Majláth György országbíró, mint a semmitiszék elnöke, Soltész Albert, Vértessy Sándor és Manojlovics Emil semmitiszéki bírákat, — osztrák részről Schmerling lovag, az ottani semmitiszék elnöke, Stocker, Schubert és Magas udvari tanácsosokat nevezte ki.

A választott bíróság, mint a „P. L.” jelenti, még e hó folyamán megalakul és megválasztja elnökét. A bíróság feladata rendkívül fontos, mennyiben mindennemű jogorvoslat kizárásával végérvényesen dönt, valamely kormánybiztos részéről a bank közgyűlésének, úgy a főtanácsának határozatai ellen emelt óvás felett, ha a kormány és a bank közt megegyezés nem jön létre.

A választott bíróság előtt érvényesítendőek továbbá mindazon igények, melyek az osztrák-magyar bank kormányzója, alkormányzóit és főtanácsosaira nézve a banktörvény 35. és 43. szakaszai ban megállapított felelősségből erednek, végre a választott bíróság dönt a társulat feloszlása alkalmával a társulati tagok közt felmerülő vitás kérdésekben.

* Az osztrák miniszterelnökség nézve a „Pest. L.”-nek Bécsből távirják, hogy nem valószínű az újabb felmerült ama hír, miszerint Potocki gróf volna az osztrák kabinet fejévé kizemelve. Beszélnek ugyan, hogy a fejedelem nem régen Potocky gróf irányában azon remények adott kifejezést, hogy készen fogják őt találni, ha a koronának szüksége volna rá; de nem hiszik, hogy ez a kabinet-alakításra vonatkozott volna.

Oroszország legális szándékaiól ma két oldalról is kapunk biztosításokat. Londonból jelentik, hogy Sándor cár legújában Alice hercegnő halála alkalmából részvétnyilatkozatot intézett Viktor királynőhöz, mely lényegesen különbözik az ilyenmű szokásos levelektől s bár tulajdonképen politikai tartalma nincs, mégis hozzájárulhat a kölcsönös közlekedés elősegítéséhez. Szentpétervárról egyidejűleg távirat érkezett Londonba azon hírrel, hogy Sir Ali Oroszország közbenjárása mellett kész azonnal békét kötni Angliával, mire a londoni kabinet értesítésként Lord Lytton szentpétervári angol nagykövetet a békefeltételekről, melyeknek legfontosabb része az, hogy az angolok az egész Jusu-völgyet Dsella badig megtartják. Másrészt Szentpétervárról a „Pol. Corr.” egy hosszabb levele bizonyítja, hogy mind azon hírek, a melyek az orosz kormány és közegei magatartásáról terjesztettek, csupa rágalmak, mert Oroszországnak semmi része sincs a bolgár mozgalmakban, Oroszország loyálisan törekszik az egyetértésre Angliával, Ausztria-Magyarországgal s a végleges béke megkötésére Törökországgal stb. — Sajnos hogy ezek mind csak épen olyan hivatalos biztosítások, minőkhez már évek óta hozzá szoktunk s melyeket épen a „Pol. Corr.”-nek egy Drinápolyból kelt s alább terjedelmesen közlött tudósítása alaposan megcáfol. Ép ezért csak természetes, hogy Anglia fokozott éberségéről is kapunk híreket, melyek arról tanuskodnak, hogy a londoni kabinet nem hajlandó magát meglepetni olyanforma fordulat által, mint volna pl. az, ha Oroszország ápril hóban egy-

ket délnék, másikat északnak indítottam utnak, — egyiket egy borvizes szekérral, másikat egy ismerősömmel.

Kinézek szénagyűjtőimhez a rétre.

Alig pihenek meg a boglya tövében, inasom által vezéreltetve kit látok?

Ki ez a kedves ismeretes arc? Mintha együtt ringatták volna bölcsönket, mintha egy emlérről egy tejet szoptunk volna, mintha együtt játsztunk volna el a gyermekjátékunkat, együtt élviztunk volna az ifjúság örömeit!

Egyszerűen, de tisztességesen öltözött nemes magatartású ifjú közeledik felém mosolyogva. Önkéntelenül megöleltük, megcsókoltuk egymást, — pedig ezen első találkozási percig soha sem láttuk egymást.

— Én már ismerlek tégedet; úgy látom, te is ismeresz engemet, de tán még sem tudod nevedet. Én Dömötör János vagyok Pestről.

E névre néhány kisebb költemény viszhangzott lelkemben, melyeket nemrég olvastam.

Fogadjátok örök hálámat kolozsvári, marosvásárhelyi barátaim, hogy hozzám utasítottok ez ifjút, kiből az életben egyik legszebb, legrokonszenvesebb lelket ismertem meg.

Két és fél napot töltött el nálam az én János öcsém; ezek voltak életem legkedvesebb percei. Szerény hajlékomban testvériesen osztottuk meg azt a mi volt. Két párnám volt; szegény jó anyám adta ezeket; megosztottuk Jánossal; a nagyobbik volt az övé, a kisebbik az enyém. Sokáig veszekedünk az osztály fölött, aztán hogy mindketünknek két-két párnája legyen: egyik párna helyét bibiákkal, a másikat karsusokkal pótoljuk. Az Ott partján a boglyák és füzek árnyában, Nagyavas sűrű karsus cserfű alatt madárral mellett, mint két szerelmes órákig csevegtünk, órákig hallgattunk. Ilyen átlászató lelket soha sem láttam. Mintogy megbüvölve mint egy oltár előtt multam-

szerre mégis azt találna mondani, hogy nem hivhatja haza csapatait Ruméliából.

Konstantinápolyban, mint a táviratok bizonyítják, a viszonyok nem javulnak, a kormány nem képes segíteni a zavarokon s az izgatottság oly nagy, hogy a szultán nem meri megtenni szokásos látogatását a mecsetben. A zavaroknak nagyrészen oka ugyan a kétségbeesett pénzügyi helyzet, de nem kevésbé a személyes klikkek azon szomoru harca is, mely évek óta lehetetlennek visz Konstantinápolyban minden komoly lépést a viszonyok javítására. Mint a „Times” konstantinápolyi levelezője konstatálja, minden összeesküvésnek, zavarásnak, melynek híre a török fővárosból, fájdalom oly gyakran érkezik, két forrása van: vagy a hatalmat levők akarnak megszabadulni ily módon veszedelmes versenytársaitól, vagy e versenytársak akarják megbuktatni a kormányon levőket, s e folytonos marakodásban az állam mind végzetesebb válságokba jut. — E személyes küzdelmekre nézve legjellemzőbb az, hogy a száműzött Mahmud Damad basa számára fentartják a tüzérségi főparancsnoki állomást, számítván arra, hogy rövid idő múlva visszatér.

A francia-tunisi konfliktus ügyében terjesztett hír, mintha a francia kormány ultimátumot intézett volna a tuniszi bejhez, alaptalannak bizonyul, sőt remélik a vizsály békés kiegyenlítését, annál inkább, mert Kheireddin basa nagyvezír sürgőnyt intézett a bejhez, felszólítván őt, hogy engedjen Franciaország kívánságának s kimélje meg Tunist és a portát a különben várható kellemetlenségek től.

Az afgán-kérdésben az angol közönséget kissé kellemetlenül érinti annak bebizonyulása, hogy Jakub khán csakugyan nem ment Dsella badba s egyelőre aligha tervez is ilyesmit; e szerint a háboru rögtön befejezése nem várható. Mindazáltal katonai körök nem hiszik, hogy az afgánok ellenállása még sokáig tarthasson, mert habár Jakub khán derekabb vezér, mint atyja s a népnél kedveltebb is, hadsereget alig fog többé összehozhatni, annál kevésbé, mert Sir Ali az összes kincseket, 30 millió rupiát magával vitte Turkesztánba; a katonaságot nincs többé miből fizetni. Azt hiszik, hogy Kandahar elfoglalása után a háboru be fog fejezteni; táviratok pedig már jelentették, — hogy az angol csapatok közelednek Kandahar felé.

Az új olasz kormányról Bismarck hg lapja a „Nordd. Ztg.” igen dicséretes dolgokat jegyez föl. Depretis ur körrendeletet intézett valamennyi megyefőnökhöz, rendőri hivatalhoz stb., hogy a forradalmi igazgatások utját állják s a különböző felforgató egyletek, ezek közt az Ausztria-Magyarország ellen működő „Irredenta” ellen is a törvény tesz szigorúval járjanak el. Az illető hatóságok meg is kezdték a rendelet végrehajtását. — Most csak az kérdés, hogy a rövid idő múlva egybeülő parlament korai véget nem készít e Depretis ur rendcsináló buzgalmának.

ból olyanokat beszéltem el, olyan vágyaimról, reményeimről szólottam, a miket még édes anyámnak, testvéremnek sem említettem soha egy szóval is; viszont ő is. Ha anyjáról, családjáról szólott, mindig könyök csillogtak szemében; viszont az enyémben is.

Ő elolvasta nekem tárcájából egy pár kiadatlant költeményét, melyek később a Vasárnapi Újságban jelentek meg; én elolvastam neki néhány prédikációm, imámat (melyek tán sehol sem fognak megjelenni). Mikor a Demeter Sándor fölött mondtam imámat olvastam el, mint egy gyermek kezdett zokogni.

— Bár én is ott nyugodnám, a hol Demeter Sándor! Vajjon én megérdemlem e, hogy fölöttem ilyen szép imát mondjanak? — mondá ő, aztán órákig — előttem megfoghatatlan — buskomorság szállta meg.

Nemes lélek! tán már akkor szakadozni kezdettek azok a kötelékek, melyek téged e porházához fűzének! Vajjon találkoznunk-e mi még egy boldogabb haza virányán? Vajjon égi hazából látod-e te barátod örömeit, fájdalmait?

Dömötör elment; egy betölthetetlen ürességet hagyott szívemben.

Ezután nem vártam a vendéget, a magányt kerestem. Újabb vendégeimhez nem tudtam többé sokáig olyan nyájas, vendégszerető házigazda lenni, mint voltam azelőtt.

De most veszem észre, hogy e sorok elején azt ígertem, hogy Izsó Miklós látogatásáról fogok csevegni.

Türelem szerkesztő ur! türelem nyájas olvasó! Majd — ha meg nem untatok — a jövő számok valamelyikében bemutatom elhunyt szobrász barátomat.

R-y.

Kheireddin nagyvezír programja.

A „Pol. Corr.”-nek írják Konstantinápolyból, hogy Kheireddin pasa a mult szombat meghívott három európai nagy hírlapudóst és körülbelül a következőképen nyilatkozott előttük:

„Mindenképpen elismeri bizonyos reformok behozásának sürgősségét. A szultán azért hívott meg engem a nagyvezírségre, hogy megkezdjem a reformok és az átalakítás művét. Remélem, hogy ez sikerülni fog nekem, az lesz nagyvívásom, hogy a jogosság és méltányosság által az igazság és a haladás embere legyek. Azok, a kik olvasták szerény irataimat, — tudják, hogy az alkotmányos és parlamenti kormányzás híve vagyok. Az én szándékom tehát az, hogy a birodalom képviselőit nagy mértékben használjam fel a kormányzásra, azért mihelyt a körülmények megengedik, össze fogom hívni az ottomán parlamentet. Ez az idő nem érkezett még el, mert a két ház ülészése csak szentesítő vitákra nyujtana alkalmat, a melyek fölingerlik az országot, de hasznót nem hajtának. — Előbb a függő külügyi kérdéseket kell elintéznünk, az országban állandó rendet csinálnunk és csak akkor hívjuk össze a parlamentet, hogy ennek segítségével kidolgozzuk a reformáló és újjáalakító törvényeket.

A szultán becses támogatására is számítok, a kinek bámulatraméltó a hazaszeretete. Szerencsétlenségére — és ezzel semmi újat sem mondok — a szultán nyugtalanságot érez a nagy ijedelmek és aggodalmak miatt. A trónja ellen való bünsös kísérletek következtében most már joggal lát mindenütt celszövényeket és összeesküvéseket. Ezért van, hogy azokat, a kiket tanácsába meghí, soha sem ajándékozta meg teljes bizalmával és hogy a miniszterek sohasem tudják, vajjon bizhatnak-e támogatásában.

Ez a körülmény — a melyet hangsúlyozni sziveskedjenek hírlapjukban — nagyon kényelmetlené teszi a nagyvezír állását. Elhíhetik uraim, hogy Thiers, Guizot és Palmerston is zavarba jönne, ha ilyen körülmények közt kellene kormányoznia és talán súlyosoknak tartanák a terhet. Az én kívánságom az, hogy a fejedelem, a nép és a miniszterek közt helyreállítsák a bizalmat. Ez a bizalom ma nincs meg elégséges mértékben, pedig elengedhetlen föltétele e három tényező összhango működésének. Én törekedni fogok minden jót tervet támogatni, a melyet indítványozni fognak.

Azok, a kiknek akár a pénzügyekre, akár a közigazgatásra, rendőri ügyekre, vagy az igazságszolgáltatásra vonatkozólag mondani valójuk van, jöjjenek hozzám, én szivesen meghallgatom őket és ez többet fog használni, mint a miniszterek megtámadása, pedig ez — tudom — a porta hivatalaiban és a sztambulú kávéházakban napirenden van.

Szigoru leszek a rendszeres becsmérlő iránt és elismeréssel fogok adózni a komoly embereknek, a kik jószándékkal jó tanácsokat adnak. Mi készséggel megkezdjük a reform művét. Collegám Szaid pasa már foglalkozik az igazságügy reformálásával.

Mi a külügyeket illeti, épen most foglalkozunk az Oroszországgal való kiegyezéssel, a mely épen oly hön ohajtja azt, mint mi. Oroszország tudatta velünk fölteleleit. Nagyon rövid idő alatt közlöni fogjuk vele ajánlatainkat, a melyek jelentékeny mértékben nem ütnek el az övéitől. (Serkis bej és a külügyminiszterium több fórangu hivatalnokai csakugyan a szerződés tervének szerkesztésével foglalkozik. Két más tervezetet már elvetett a minisztertanács.)

Poldorica ügye némi nehézséget okoz, a melynek azonban nem mi vagyunk okai, hanem azon vidék muzulmán lakosai. Ezek nem akarnak sem kívándorolni, pedig jöttek ki számukra másol területet, sem az uralkodó cseréjébe beleegyezni. De azért szilárd szándékunk végrehajtani a szerződést és rövid idő alatt visszahívni arról a vidékről az ottomán hatóságokat

Ausztria-Magyarországgal még könnyebben ki fogunk egyezni. Most már csak formakérdés válsz az bennünket tőle, a mennyiben fontosságot tulajdonítunk annak, hogy a szultánnak a megszállott tartományokra való felségi joga megóvassék.

Azt tudják önök, hogy Görögországgal tárgyalásba bocsátkoztunk a végleges megállapodás céljából, és hogy Muktar pasát nevezük ki első biztosunkká, a ki teljes bizalmunkat megérdemli. A görögök azt fogják tapasztalni, hogy keveset ajánlunk nekik, de életérdekeink tiltják, hogy to-